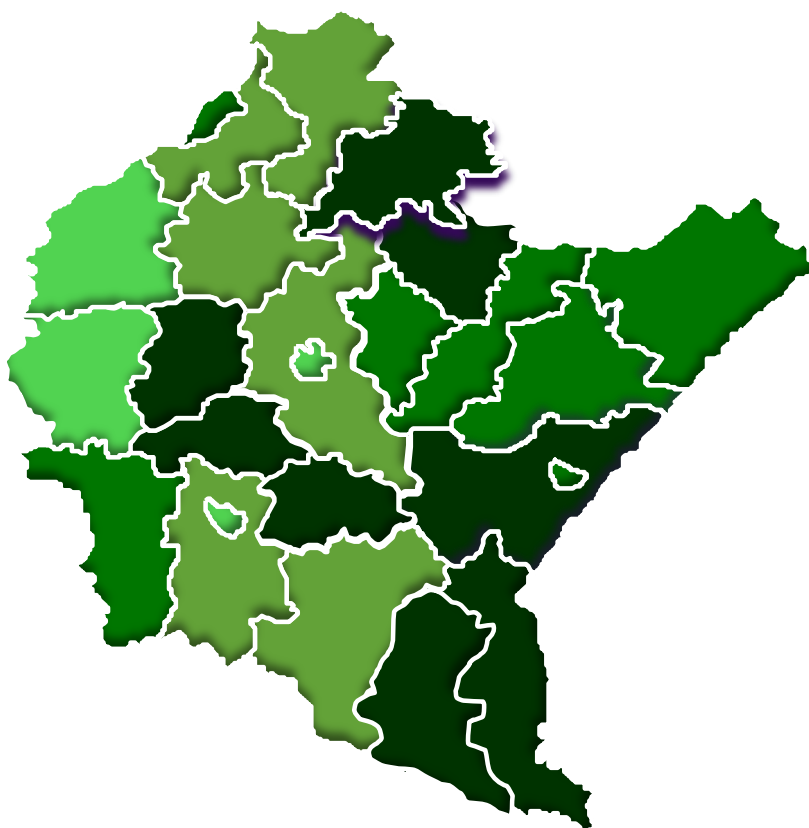


OSOBY MŁODE NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM SZEŚĆ LAT PÓŹNIEJ (2015–2021)



WSTĘP

Program statystyki publicznej zawiera wskaźniki, które charakteryzują rynek, poziom bezrobocia i odnotowują stan aktywności zawodowej w grupie osób młodych na lokalnym rynku pracy. Niniejsze opracowanie zawiera podstawowe wskaźniki dotyczące sytuacji osób młodych na rynku pracy w województwie podkarpackim i w porównaniu do średniej dla kraju. Dane prezentują zmiany zachodzące w subpopulacji, odnotowane w okresie 5-6 lat w zależności od dostępności wyników w danym roku.

Zmiany dotyczą zarówno osób aktywnych jak i biernych zawodowo. Zostały odnotowane w sprawozdawczości rynku pracy i zaczerpnięte z dwóch bloków tematycznych. Pierwszy dotyczy statystyki bezrobotnych, a drugi zawiera poszczególne kategorie aktywności zawodowej mieszkańców. Dane poziomu bezrobocia rejestrowanego pochodzą ze statystyk powiatowych urzędów pracy. Poszczególne informacje powiatowych urzędów pracy ujęto w zbiorcze zestawienia.

Dane o aktywności zawodowej osób młodych są uzyskiwane z wyników badania BAEL (GUS), które jest realizowane w założonych odstępach czasu. Nie są to badania *ad hoc* tj. doraźne, wykonywane dla bieżących potrzeb, gdzie wyniki są trudne do eksplanacji (wyjaśnienia), właściwej interpretacji i porównania zarówno w czasie jak i z innymi sondażami. BAEL jest realizowany w każdym kwartale od 1992 roku, a niektóre informacje są przeliczane przez GUS do postaci wskaźników średniorocznych.

W porównaniach dotyczących rejestrowanego poziomu bezrobocia osób młodych, statystyka PUP zawiera liczbę osób młodych, pozostających bez pracy i spełniających podczas rejestracji wymogi ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Liczba młodych bezrobotnych jest wówczas określona przedziałem od 18 lat (wiek uzyskania pełnej zdolności do czynności prawnych) do 30 lat – dane statystyki PUP ¹.

W sensie statystycznym grupa osób młodych jest określona przedziałem, który dotyczy aktywności osób młodych na rynku pracy. Jednak przełożenie zakresu definicyjnego na konkretną grupę tworzoną przez ludzi nie powoduje automatycznie trafnej definicji. Granice od młodości do dojrzałości są niejednoznaczne w sensie roli społecznej. Bardzo trudno jest określić stopień przejścia, wskazać konkretny wiek człowieka już dojrzałego (w sensie liczby lat), po ukończeniu których jednostka (czy pokolenie) jest w pełni odpowiedzialna. Jest to w większym stopniu proces – niż zjawisko ².

¹ W sprawozdawczości dostępny jest również przedział wieku dotyczący liczby bezrobotnych od 18 do 34 lat.

² Pozostałe kategorie statystyczne nie obejmują całej grupy osób młodych pozostających bez zatrudnienia. Kategoria bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły (w pewnym sensie zbliżona do stosowanego przed wejściem w życie ustawy o promocji zatrudnienia

Samo pojęcie „człowieka młodego” nie jest kategorią jednoznaczną, o takich samych granicach semantycznych. Problem przekłada się na różnorodne ujęcia teoretyczne, podczas określania zakresu definicji. Jedną z ciekawszych koncepcji, należących do kanonu nauk społecznych, jest pojmowanie młodych jako odrębnej grupy społecznej w stosunku do osób dojrzałych czy seniorów. To ujęcie teoretyczne można określić jako holistyczne (całościowe) przez postrzeganie grupy osób młodych jako pewną jakość społeczną, nie dającą się zredukować do zbioru jednostek lub osób młodych pojmowanych tylko jako poszczególne fazy rozwoju biologicznego, wiązka ról społecznych czy uczestnicy mikrostruktury. Innym podejściem (również holistycznym) jest perspektywa wielkich struktur społecznych (tzw. makro-struktur). Przemiany „makro” i wynikające z tego konsekwencje dla roli osób młodych we współczesnych społeczeństwach były częścią refleksji naukowej Margaret Mead i Karen Horney ³.

REJESTROWANE BEZROBOCIE OSÓB MŁODYCH DO 30 ROKU ŻYCIA

Obowiązująca statystyka rynku pracy zawiera przedział od 18 do 30 lat i określenie, zdefiniowane przez ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jako „będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy”. Dane o osobach bezrobotnych do 30 roku życia w postaci zbiorczych zestawień, zostały implementowane do statystyki od 2015 r. (wcześniej była to grupa osób bezrobotnych do 25 roku życia). Osoby do 30 roku życia wg stanu wyjściowego – 31 stycznia 2015 r. obejmowały 36,5% ogólnej liczby bezrobotnych w PUP, a wg stanu na 30 kwietnia 2021 r. – 27,2% ogółu bezrobotnych PUP w województwie podkarpackim.

i instytucjach rynku pracy z 2004 r. pojęcia „absolwent”) nie obejmuje młodzieży czy osób młodych nie uczących się lub pozostających w dłuższym okresie czasu w ewidencji bezrobotnych po ukończeniu szkoły. Kategoria bezrobotnych, którzy ukończyli szkołę wyższą do 27 roku życia – zawiera osoby bezrobotne, które ukończyły szkołę wyższą i nie przekroczyły założonej granicy wieku. Z perspektywy ujęcia granic wieku osób młodych, można zauważyć różnorodne definicje obecne w nauce, jak również normy prawne – zawarte w przepisach. Każda definicja naukowa czy przyjęta w zakresie norm prawnych, zwraca uwagę na istotny aspekt zagadnienia. Osoby młode szybko i elastycznie przystosowują się do zmiennej sytuacji na rynku pracy i warunków oferowanych przez pracodawców. Są bardziej mobilne w porównaniu do innych grup społeczno-zawodowych i osób bezrobotnych czy pracowników poszukujących zatrudnienia. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy określa wiek osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy jako 30 rok życia w przypadku osób młodych. Młodzi współcześnie – posiadają silniejszą od poprzednich pokoleń świadomość życia w „globalnej wiosce”, gdzie nowe technologie komunikacyjne warunkują większą mobilność.

³ Przykładem bardziej ogólnego podejścia do pojmowania roli osób młodych w społeczeństwie jest refleksja Margaret Mead. W „*Kulturze i tożsamości*” autorka zastanawia się nad drogami rozwoju kultur. Opisuje, na podstawie złożonej analizy historycznej, stosunki w różnych społeczeństwach oddalonych przestrzennie i czasowo oraz zmiany jakie zostały wywołane współcześnie przez rozwój techniki w społeczeństwach przemysłowych z czego wynikają określone implikacje dla post-industrii. Kluczowym pojęciem dla autorki pozostaje relacja pomiędzy kulturą a tożsamością, jako zjawiskami wynikającymi ze świadomości grupy. Identyfikacja z wartościami istotnymi dla własnego pokolenia, a nie wartościami rodziców czy dziadków przyczynia się do szybkich zmian w kulturze społeczeństw tzw. „wysoko uprzemysłowionych”. Podstawą tej definicji jest poczucie odrębności osób młodych od pokolenia rodziców i dziadków. Zmiany następują tak szybko, że najlepiej przystosowanymi okazują się być młodzi. W ramach współczesnych społeczeństw postindustrialnych następuje proces przejmowania wzorców zachowania przez osoby w wieku dojrzałym i starszych – od ludzi młodych. M. Mead określiła ten proces jako jeden ze zwiastunów nowej kultury, która miała nastąpić. Jednak są na świecie jeszcze społeczności, gdzie młodzież, w ujęciu autorki badań na Samoa, funkcjonuje w ramach kultury osób starszych. Dostosowuje wówczas swoje zachowania do ogólnego trendu kultury, tworzonej przez starszych. Współcześnie, w większości rozwiniętych społeczeństwach twórcami wzorców kultury są osoby młode, co poza zmianą roli kobiety, jest istotnym novum dla współczesnej kultury.

Bezrobotni do 30 roku życia według PUP w województwie podkarpackim

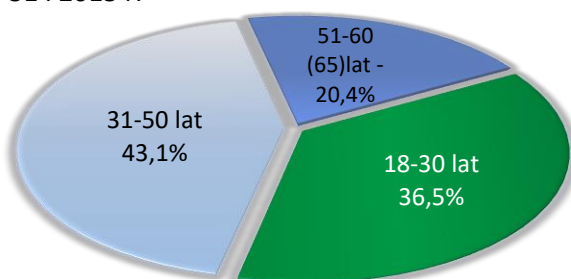
PUP W:	BEZROBOTNI DO 30 ROKU ŻYCIA		WZROST - - SPADEK
	31 I 2015	30 IV 2021	
USTRZYKACH DOLNYCH	707	362	-345
BRZOSZOWIE	2405	1166	-1239
DEBICY	3163	1016	-2147
JAROSŁAWIU	3612	1779	-1833
JAŚLE	3112	1456	-1656
KOLBUSZOWEJ	1416	552	-864
KROŚNIE	2949	872	-2077
LESKU	934	478	-456
LEŻAJSKU	2192	1153	-1039
LUBACZOWIE	1668	611	-1057
ŁAŃCUCIE	2225	1046	-1179
MIELCU	2795	835	-1960
NISKU	2090	1139	-951
PRZEMYŚLU	3581	1764	-1817
PRZEWORSKU	2495	1132	-1363
ROPCZYCACH	2364	1045	-1319
RZESZOWIE	6765	3700	-3065
SANOKU	1979	697	-1282
STAŁOWEJ WOLI	1942	725	-1217
STRZYŻOWIE	2238	1034	-1204
TARNOBRZEGU	1901	760	-1141
RAZEM	52533	23322	-29211

Źródło: MRPiPS-01.

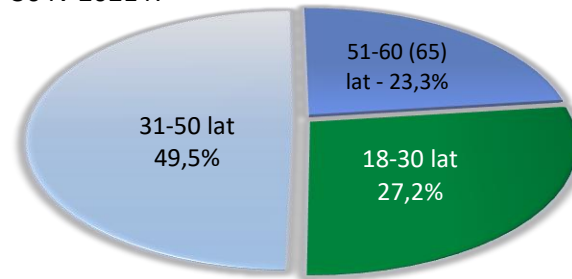
Jak wynika z powyższej tabeli, bezrobocie osób młodych spadło o 55,6 %, co jest dużym spadkiem, biorąc pod uwagę występujące w 2020 roku zjawisko pandemii. Skoro grupa osób młodych zarejestrowanych w PUP tak bardzo się zmniejszyła, należy przeanalizować sytuację pozostałych grup wiekowych. Na poniższym wykresie zaprezentowano rozkłady procentowe bezrobotnych w styczniu 2015 i w kwietniu 2021 r.

Struktura bezrobocia PUP wg wieku, w proc. porównanie stanów 31 I 2015 z 30 IV 2021

31 I 2015 r.



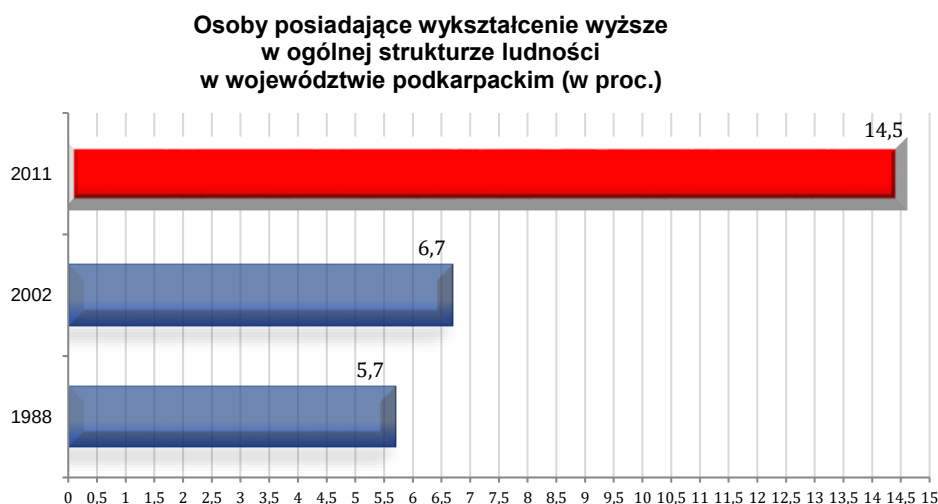
30 IV 2021 r.



Źródło: MRPiPS-01.

Nastąpił wzrost bezrobotnych w przedziale wieku od 31 do 50 lat (wzrost o 6,4 pkt. proc.). Wzrost dotyczył również osób w wieku 50+ (wzrost 2,9 pkt. proc.). **W grupie wiekowej od 18 do 30 lat nastąpił spadek o 9,3 pkt. proc.**

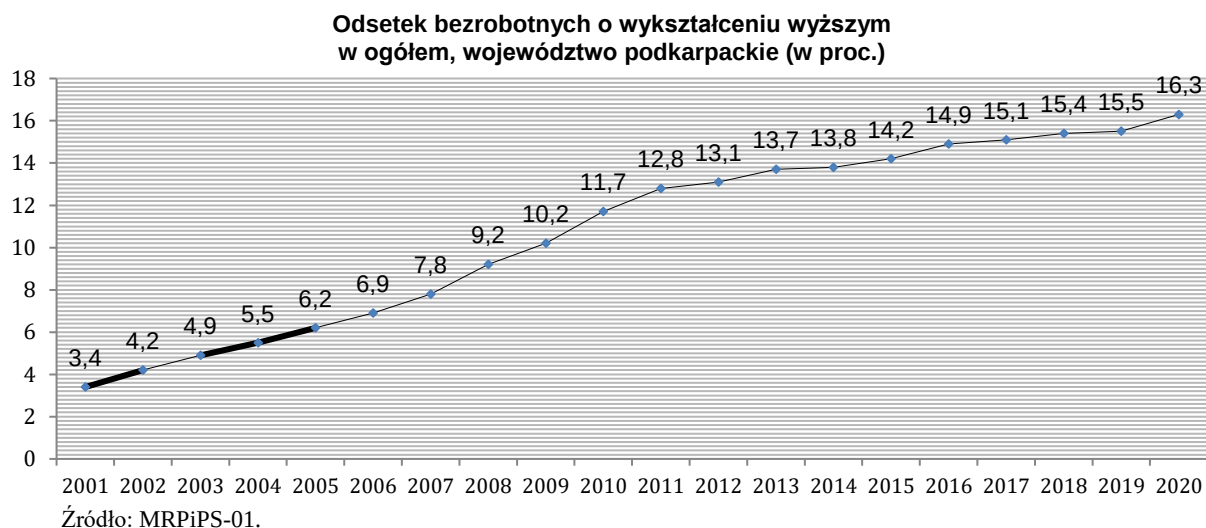
Odnotowano **wzrost udziału wykształcenia wyższego w ogólnej strukturze ludności**. Sprawdzony w praktycznej działalności instytucji rynku pracy jest model opóźnionego wejścia na rynek pracy osób młodych, którzy posiadają wysokie kwalifikacje zawodowe i ukończyli studia wyższe. Jak pokazują wyniki narodowych spisów powszechnych, wzrasta udział osób posiadających wykształcenie wyższe wśród ogólnej liczby ludności województwa.



Źródło: NSP, BDL, GUS.

Proces wydłużonego cyklu edukacyjnego jest jedną z możliwości kształtowania talentów i kontynuacji drogi edukacyjnej młodego człowieka. Nauka na studiach wyższych powoduje rozwój osobowości, a uzyskanie wykształcenia wyższego stało się standardem współczesnej kultury. Osoby młode mają możliwość rozwoju swoich zainteresowań i pasji. Niektóre ścieżki rozwoju zawodowego mogą przyczynić się do wzrostu innowacyjności i jakości pracy. Wzrost ilości osób młodych studiujących na uczelniach wyższych, posiadających wysokie aspiracje zawodowe – może być pewną miarą postępu społeczności i całego społeczeństwa.

Jednym z korzystniejszych rozwiązań dla regionalnego rynku pracy jest możliwość zatrudnienia wysoko wykwalifikowanych pracowników. Niestety praktyka często nie pokrywa się z postulatami. Popyt nie zawsze występuje na wszystkie specjalizacje po studiach. Najwięcej firm działających w województwie podkarpackim (szczególnie w rejonach wiejskich, oddalonych od centrum regionu) to firmy rodzinne, wprawdzie mniej podatne na sezonowe wahania, ale zatrudniające z reguły kilka osób. Szefowie małych firm rodzinnych niechętnie podejmują decyzję o zatrudnieniu nowego pracownika, co w przypadku osób młodych stanowi barierę trudną do pokonania.



Jedną z barier w zatrudnieniu są normy prawne, do których odwołuje się praktyczna działalność pracodawców podczas nawiązywania stosunku pracy. Często wybór formy umowy jest nieadekwatny do wykonywanej pracy, a pracodawca wybiera najkorzystniejszą dla siebie formę zatrudnienia w istniejących rozwiązaniach. Z reguły następuje żonglerka kwalifikacjami i nazwami wykonywanego zawodu w stosunku do zakresu i wynagrodzenia zawartymi w umowie. Również forma prawna umowy bywa rzadko korzystna dla nowo zatrudnianego absolwenta. Praktyka pozostaje bardziej przyziemna. Osoby młode często podejmują okresowe zatrudnienie w rolnictwie, usługach (np. wykonują drobne prace remontowe) oraz w innych sektorach, często z wymaganą własną działalnością gospodarczą. W przypadku *deskwork* bardziej odpowiednimi formami są telepraca lub praca zdalna, często stosowane również przez firmy prywatne (obniżenie kosztów pracodawcy, nadzór przez efekty).

Trudniejsze do zmiany na poszukiwane profesje są zawody związane z bardzo licznymi kierunkami kształcenia, na których studiuje większość osób młodych. Dotyczy to głównie nauk humanistycznych i społecznych np. europeistyka, historia, politologia, socjologia, filologie (np. filologia polska), psychologia czy ekonomia. Po ukończeniu powyższych specjalności absolwent wymaga przekwalifikowania do zawodów deficytowych, należących do sektorów usług i handlu. Pomimo wzrastającego udziału osób z wyższym wykształceniem w bezrobociu, najlepszym rozwiązaniem dla osób młodych jest kontynuacja nauki na studiach wyższych, ale w uczelniach wysoko lokowanych, posiadających kierunki ścisłe i medyczne. Znacznie wzrastają szanse na uzyskanie satysfakcjonującej oferty po ukończeniu politechniki czy akademii medycznej. Dotyczy to przykładowych zawodów takich jak: programista, lekarz, inżynier-mechanik i inżynier budownictwa lądowego. Z reguły są to również specjalności lepiej opłacane, o większej niezależności i otwierające szerokie spektrum rozwoju zawodowego.

OSOBY MŁODE DO 30 ROKU ŻYCIA

Poniżej zaprezentowano udziały bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w województwie podkarpackim wg stanu na 31 I 2015 i 30 VI 2021 r.

Udział bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych

PUP W:	31 I 2015		BEZROBOTNI DO 30 ROKU ŻYCIA W OGÓŁEM (W PROC.)	30 IV 2021		BEZROBOTNI DO 30 ROKU ŻYCIA W OGÓŁEM (W PROC.)
	BEZROBOTNI OGÓŁEM	BEZROBOTNI DO 30 ROKU ŻYCIA		BEZROBOTNI OGÓŁEM	BEZROBOTNI DO 30 ROKU ŻYCIA	
USTRZYKACH DOLNYCH	2015	707	35,1	1268	362	28,5
BRZOSZOWIE	6954	2405	34,6	4331	1166	26,9
DEBICY	7733	3163	40,9	3341	1016	30,4
JAROSŁAWIU	9726	3612	37,1	6164	1779	28,9
JAŚLE	8871	3112	35,1	5752	1456	25,3
KOLBUSZOWEJ	3810	1416	37,2	2030	552	27,2
KROŚNIE	8461	2949	34,9	3434	872	25,4
LESKU	2798	934	33,4	1809	478	26,4
LEŻAJSKU	5464	2192	40,1	3823	1153	30,2
LUBACZOWIE	4141	1668	40,3	2208	611	27,7
ŁAŃCUCIE	6065	2225	36,7	3578	1046	29,2
MIELCU	7479	2795	37,4	3319	835	25,2
NISKU	5649	2090	37,0	3746	1139	30,4
PRZEMYŚLU	10581	3581	33,8	6826	1764	25,8
PRZEWORSKU	6198	2495	40,3	4000	1132	28,3
ROPCZYCACH	5665	2364	41,7	3479	1045	30,0
RZESZOWIE	19105	6765	35,4	14137	3700	26,2
SANOKU	5453	1979	36,3	2866	697	24,3
STAŁOWEJ WOLI	5730	1942	33,9	2702	725	26,8
STRZYŻOWIE	6145	2238	36,4	3680	1034	28,1
TARNOBRZEGU	5992	1901	31,7	3301	760	23,0
RAZEM	144035	52533	36,5	85794	23322	27,2

Źródło: MRPiPS-01.

BEZROBOTNE OSOBY MŁODE DO 34 ROKU ŻYCIA

Poniżej zaprezentowano zbiorcze zestawienie osób bezrobotnych wg wieku, zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w województwie podkarpackim. Dane obejmują stan na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz 31 grudnia 2020 roku. Wartości dla kraju zostały zamieszczone dla porównania.

Liczba bezrobotnych wg wieku

Bezrobotni w PUP			POLSKA	PODKARPACKIE
stan na koniec IV kwartału danego roku	bezrobotni ogółem	2015	1 563 339	123 514
		2020	1 046 432	87 326
	18-24	2015	236 837	21 884
		2020	130 815	12 015
	25-34	2015	429 799	37 275
		2020	283 905	25 540
	35-44	2015	332 887	26 159
		2020	260 819	21 315
	45-54	2015	287 907	22 287
		2020	195 961	15 713
	55 lat i więcej	2015	275 909	15 909
		2020	174 932	12 743

Źródło: MRPiPS-01.

Porównując dane według stanu na koniec grudnia 2015 i 2020 r. odnotowano spadek liczby bezrobotnych, który nastąpił również wśród młodych bezrobotnych tj. w grupach wiekowych od 18 do 24 lat i od 25 do 34 lat.

Informacje statystyczne zawarte w niniejszej publikacji zamieszczono na podstawie danych, których źródłem są sprawozdania MRPiPS-01. W dalszej części wykorzystano wyniki badań prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny w Warszawie zarówno w zakresie badań statystyki publicznej, Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności i zbiorów Eurostatu – dostępnych on-line.

OSOBY MŁODE W BADANIU AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ

Na podstawie poszczególnych kategorii Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności obliczane są **wskaźniki rynku pracy**, ściśle miary opisujące proporcje pomiędzy różnymi grupami ludności zamieszkującej dany obszar tj. aktywnymi zawodowo, bezrobotnymi lub osobami nie wykazującymi aktywności zawodowej. Stosowane w badaniach aktywności ekonomicznej wskaźniki to: ⁴

- (A) WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI (LUB BIERNOŚCI) ZAWODOWEJ,
- (B) WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA (LUB WSKAŹNIK BRAKU ZATRUDNIENIA),
- (C) STOPA BEZROBOCIA BAEL (LUB STOPA ZATRUDNIEŃ WG BAEL).

Systematyczną obserwacją statystyczną objęta jest ludność w wieku 15 lat i starszym, zamieszkująca dany teren np. województwo podkarpackie. O cechach całej zbiorowości Urząd Statystyczny wnioskuje na podstawie realizowanego cyklicznie badania ankietowego w gospodarstwach domowych. Próba badawcza jest odpowiednio estymowana – w stosunku do populacji generalnej.

WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

Pierwszym, ale nie jedynym, z podstawowych wskaźników rynku pracy BAEL jest **współczynnik aktywności zawodowej**, zaprezentowany w wartościach średniorocznych, obliczany np. w przedziale 15 lat i więcej.

⁴ BAEL realizowany jest w Polsce od 1992 r. Zawiera podstawowe dane np. ludność w wieku 15 lat i powyżej, aktywni i bierni zawodowo, pracujący i bezrobotni. Kategorie powyższe są porównywalne tj. obliczane według tych samych definicji, co w pozostałych krajach UE.

W 2015 r. wynosił w Polsce 56,2%, w województwie podkarpackim – 54,2%. W 2020 r. wynosił w Polsce 56,1%, w województwie podkarpackim – 53,9%. Odnotowano spadek w Polsce o 0,1 pkt. proc. oraz spadek w województwie podkarpackim o 0,3 pkt. proc.

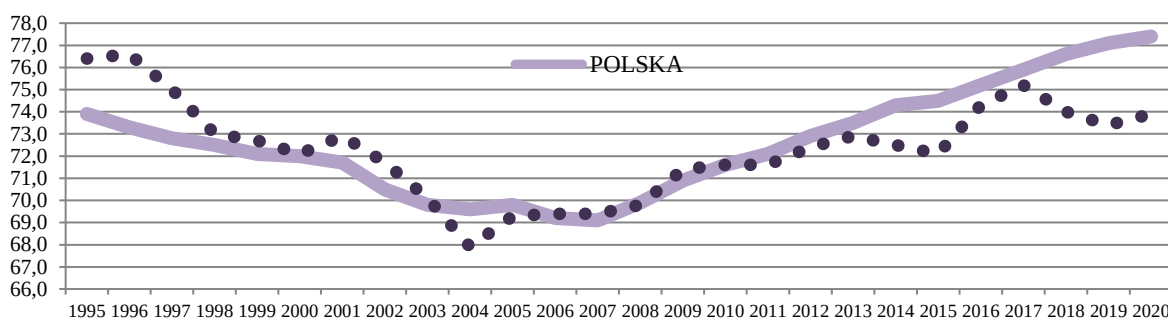
Współczynnik aktywności zawodowej, średniorocznie 2015-2021, w proc.

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	ogółem 15 lat i więcej		W WIEKU PRODUKCYJNYM 18-59 (64) LAT	
	2015 (w proc.)	2020 (w proc.)	2015 (w proc.)	2020 (w proc.)
POLSKA	56,2	56,1	74,5	77,4
DOLNOŚLĄSKIE	55,2	56,9	74,6	79,1
KUJAWSKO-POMORSKIE	55,1	54,6	72,6	75,2
LUBELSKIE	56,0	54,6	74,5	76,4
LUBUSKIE	54,6	54,8	72,6	75,9
ŁÓDZKIE	57,2	56,6	76,5	80,5
MAŁOPOLSKIE	55,5	56,6	73,1	76,5
MAZOWIECKIE	61,2	60,1	79,5	81,4
OPOLSKIE	54,3	54,7	74,0	77,5
PODKARPACKIE	54,2	53,9	72,1	73,9
PODLASKIE	56,1	55,5	75,4	77,1
POMORSKIE	57,6	58,4	74,4	79,2
ŚLĄSKIE	53,1	52,6	71,1	74,5
ŚWIĘTOKRZYSKIE	56,0	55,1	74,4	77,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	52,1	53,4	69,7	73,0
WIELKOPOLSKIE	57,6	57,6	75,5	78,5
ZACHODNIOPOMORSKIE	51,9	54,2	71,2	75,3

Dane średnioroczne, GUS BDL.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczany jest również dla wieku produkcyjnego tj. w grupie osób od 18 do (59) 64 lat. W 2015 r. wynosił w Polsce 74,5%, w województwie podkarpackim – 72,1%. W 2020 r. wynosił w Polsce 77,4%, w województwie podkarpackim – 73,9%. Odnotowano wzrost w Polsce o 2,9 pkt. proc. oraz wzrost w województwie podkarpackim o 1,8 pkt. proc.

Współczynnik aktywności zawodowej, wiek produkcyjny, średniorocznie 1995-2020 w proc.



Dane średnioroczne, GUS BDL.

Poziom bierności zawodowej był najwyższy w grupie osób w wieku 15–24 lat, warunkowany był przede wszystkim niską aktywnością zawodową młodzieży, wskaźnik bierności zawodowej średniorocznie w 2020 roku wynosił: 68,2% - Polska i 74,5% - województwo podkarpackie.

Jest to zjawisko naturalne. Wynika z faktu wydłużonego wejścia na rynek pracy osób młodych – z powodu kontynuowania nauki. Na każde 100 osób tylko 25 były aktywne zawodowo.

Współczynnik aktywności zawodowej 15–24 lat, średniorocznie 2015 vs. 2020, w proc.

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	15 - 24 LAT	
	2015	2020
	W PROC.	W PROC.
POLSKA	32,8	31,8
DOLNOŚLĄSKIE	32,9	33,6
KUJAWSKO-POMORSKIE	34,9	32,3
LUBELSKIE	26,4	30,6
LUBUSKIE	28,0	29,7
ŁÓDZKIE	34,6	33,5
MAŁOPOLSKIE	31,9	31,2
MAZOWIECKIE	34,5	31,7
OPOLSKIE	32,4	32,9
PODKARPACKIE	27,9	25,5
PODLASKIE	30,4	31,4
POMORSKIE	37,3	33,9
ŚLĄSKIE	31,5	32,1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36,7	31,6
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	27,8	27,8
WIELKOPOLSKIE	39,6	36,3
ZACHODNIOPOMORSKIE	29,9	28,3

Dane średnioroczne, GUS, BDL.

Analizując dane za IV kwartał 2020 r. aktywność zawodowa w grupie 15-24 lat była również niska (wskaźnik bierności zawodowej 69,3% Polska i 72,8% podkarpackie), podczas gdy już w następnej grupie wiekowej 25-34 lat, aktywność zawodowa była na znacznie wyższym poziomie i wynosiła – 84,3% Polska oraz 81,7% podkarpackie (wskaźnik bierności zawodowej IV kw. 2020 r. 25–34 to 15,7% Polska oraz 18,3% województwo podkarpackie). W przedziale wieku 35–44 lat aktywność zawodowa wynosiła 88,1% – Polska oraz 84,3% – województwo podkarpackie. Dysproporcje pomiędzy grupą 15–24 lat, a pozostałymi przedziałami wieku (w tym również 25–34 i 35–44) **powtarzają się w każdym kwartale badania**, co wynika z przyjętych w BAEL granic przedziałów wieku i ich korelacji z systemem edukacji ⁵.

Wiek 15–24 lat zaliczany jest w definicjach Labour Force Survey (Eurostat) do wieku produkcyjnego. W Polsce jest tożsamy z okresem nauki szkolnej (uczestnictwo w kształceniu po podstawówce w szkołach średnich i wyższych). Warto zaznaczyć, że **do 18 roku życia** uczestnictwo w edukacji wg przepisów krajowych jest obowiązkowe, a zatrudnienie młodzieży może następować tylko jako praktyka zawodowa dla realizacji celów nauczania.

⁵ Przewaga pozostałych roczników nad osobami młodymi (15-24 lat) w zakresie współczynnika aktywności zawodowej dotyczy wszystkich pozostałych przedziałów wieku, za wyjątkiem osób będących w wieku 65 lat i powyżej – gdzie występuje najniższy współczynnik aktywności zawodowej.

Na wartość współczynnika aktywności zawodowej wpływa ilość biernych zawodowo. Spadek bierności zawodowej może warunkować wzrost ilości osób aktywnych zawodowo w stosunku do ludności ogółem mieszkającej na danym obszarze.

BIERNI ZAWODOWO

W 2020 roku (dane średnioroczne) w Polsce ilość biernych zawodowo wynosiła 13,06 mln. osób. W województwie podkarpackim wielkość ta była na poziomie 727 tys. (5,6% z wartości dla kraju). Podobnie jak w kraju, w województwie podkarpackim kumulatywną przyczyną bierności zawodowej była emerytura (53,6% ogółu przyczyn) oraz na 2. miejscu – nauka, uzupełnianie kwalifikacji (19,5%).

Bierni zawodowo wg przyczyn na podstawie BAEL (w tys. osób) 2020 r.

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	CHOROBA, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	EMERYTURA	NAUKA, UZUPEŁNIANIE KWALIFIKACJI	OBOWIAZKI RODZINNE I ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM DOMU	WYCZERPANE WSZYSTKIE ZNANE MOŻLIWOŚCI POSZUKIWANIA PRACY	PRZEKONANIE O NIEMOŻNOŚCI ZNALEZIENIA PRACY
	TYS. OSÓB	TYS. OSÓB	TYS. OSÓB	TYS. OSÓB	TYS. OSÓB	TYS. OSÓB
POLSKA	1 450	7 538	2 174	1 729	75	101
DOLNOŚLĄSKIE	116	577	144	112	0	0
KUJAWSKO-POMORSKIE	94	410	119	100	0	11
LUBELSKIE	92	437	123	80	0	0
LUBUSKIE	45	199	56	48	0	0
ŁÓDZKIE	88	555	137	77	0	0
MAŁOPOLSKIE	112	627	211	173	0	0
MAZOWIECKIE	162	1 022	310	197	0	0
OPOLSKIE	31	190	50	53	0	0
PODKARPACKIE	89	390	142	106	0	0
PODLASKIE	44	226	65	51	0	0
POMORSKIE	78	414	132	113	0	0
ŚLĄSKIE	160	992	241	237	0	13
ŚWIĘTOKRZYSKIE	48	252	71	63	0	0
WARMIŃSKO- MAZURSKIE	68	267	87	68	0	0
WIELKOPOLSKIE	153	637	197	159	0	14
ZACHODNIOPOMORSKIE	70	342	90	93	0	0

Źródło: GUS, BDL.

Polska. W 2020 r. (BDL, dane średnioroczne) osoby młode 15–24 lat i jednocześnie bierne zawodowo (1,9 mln) stanowiły 17,8% wszystkich biernych zawodowo (10,8 mln). W porównaniu do 2017 r. (najbliższe dostępne dane) odnotowano wzrost o 77 000 tys. osób. Osoby młode 15–24 lat i jednocześnie bierne zawodowo to 51,4% ogółu ludności w wieku 15–24 lat.

Podkarpackie. Odnotowano większe kumulacje niż w kraju wg przedziałów wieku. W województwie podkarpackim odsetek biernych zawodowo był wyższy niż w kraju, co dotyczyło wszystkich przedziałów i kategorii „ogółem”.

Rozkład wg wieku osób biernych zawodowo w stosunku do ogółu ludności

Wiek (przedziały)	Polska liczba ludności 31 XII 2020	bierni zawodowo BDL 2020	w proc. *	województwo podkarpackie ludność 31 XII 2020	bierni zawodowo BDL 2020	w proc. *
0 – 14	5 878 334	Nie wchodzi w skład badań BAEL	---	321 294	Nie wchodzi w skład badań BAEL	---
15 – 24	3 763 995	1 934 000	51,4	230 300	136 000	59,1
25 – 54	16 499 023	1 883 000	11,4	927 960	124 000	13,4
55 – 64	5 003 676	1 953 000	39,0	273 555	116 000	42,4
65 i powyżej	7 119 985	5 054 000	71,0	368 120	308 000	83,7
0 – 65 i pow. RAZEM (ogółem)	38 265 013	10 824 000	28,3	2 121 229	684 000	32,2
<i>przedział 15 – 64</i>	25 266 694	5 770 000	22,8	1 431 815	376 000	26,3
<i>przedział 15 – 65 i pow.</i>	32 386 679	10 824 000	33,4	1 799 935	684 000	38,0

*Procent przybliżony, ponieważ zestawiane dane dotyczą dostępnych źródeł i okresów czasowych. Dane nie sumują się do ogółem, ponieważ zachowano zgodność liczb z materiałami źródłowymi GUS. Różnice mogą wynikać z różnorodnych szacunków.

WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA

Obok współczynnika aktywności zawodowej BAEL oblicza również **wskaźnik zatrudnienia**. Dla ogólnej populacji obliczany jest w grupie osób będących w wieku 15 lat i więcej. W Polsce porównując dane średnioroczne z lat 2015 i 2020 r. zwiększył się do 54,3% tj. o 2,4 pkt. proc. w porównaniu do 2015 r. W województwie podkarpackim wskaźnik zatrudnienia wynosił 51,6% co oznacza, że na każde 100 osób, które ukończyły 15 lat przypadało 52 osoby pracujące. W stosunku do 2015 r. nastąpił wzrost omawianego wskaźnika o 3,6 pkt. proc.

Wskaźnik zatrudnienia, średniorocznie 2015 vs. 2020 w proc.

JEDNOSTKA TERYTORYALNA	OGÓŁEM 15 LAT I WIĘCEJ		W WIEKU PRODUKCYJNYM 18-59(64) LAT	
	2015	2020	2015	2020
	W PROC.	W PROC.	W PROC.	W PROC.
POLSKA	51,9	54,3	68,7	74,9
DOLNOŚLĄSKIE	51,4	55,1	69,3	76,5
KUJAWSKO-POMORSKIE	50,7	52,9	66,7	72,8
LUBELSKIE	50,8	51,5	67,4	72,0
LUBUSKIE	51,1	53,7	67,8	74,3
ŁÓDZKIE	52,9	54,8	70,5	78,0

MAŁOPOLSKIE	51,5	55,1	67,8	74,4
MAZOWIECKIE	57,3	58,0	74,4	78,5
OPOLSKIE	50,8	53,1	69,0	75,1
PODKARPACKIE	48,0	51,6	63,5	70,7
PODLASKIE	52,1	53,9	70,0	74,8
POMORSKIE	53,7	56,5	69,4	76,6
ŚLĄSKIE	49,3	51,2	66,0	72,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE	50,4	52,7	66,6	73,8
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	47,2	51,8	62,9	70,7
WIELKOPOLSKIE	54,2	56,5	71,0	77,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	48,0	52,3	65,8	72,6

Dane średnioroczne, GUS, BDL.

Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym wzrósł zarówno w kraju jak i w województwie podkarpackim. W latach 2015-2020 roku zwiększył się do 74,9% (tj. o 6,2 pkt. proc. w porównaniu do 2015 r.). W województwie podkarpackim wskaźnik zatrudnienia wynosił 70,7% co oznacza, że na każde 100 osób w wieku 18-59 kobiety i 18-64 mężczyźni lat przypadało 71 osób pracujących. W stosunku do 2015 r. nastąpił wzrost omawianego wskaźnika na Podkarpaciu o 7,2 pkt. proc.

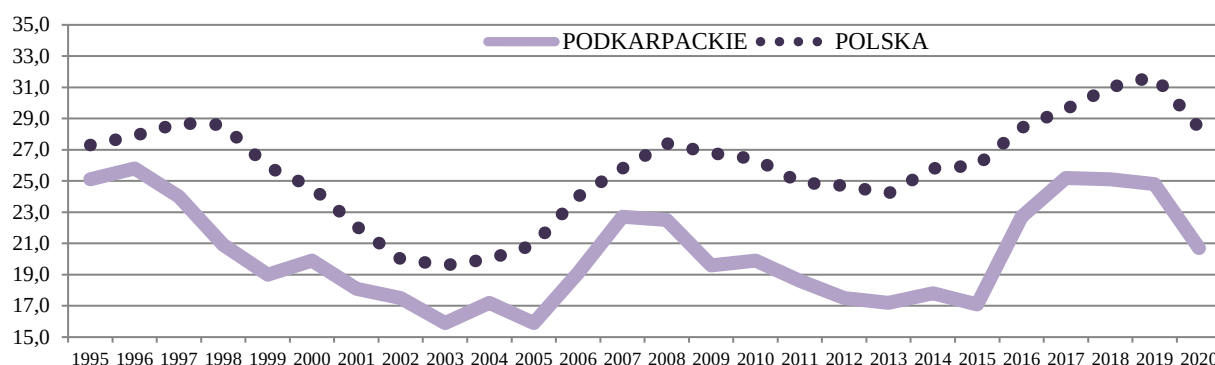
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA OSÓB W WIEKU 15-24 LAT w 2020 roku (średniorocznie) wynosił w Polsce 28,4%. W porównaniu do 2015 r. zwiększył się o 2,4 pkt. proc. W województwie podkarpackim w 2020 r. wynosił 20,7%, co oznacza, że na każde 100 osób w wieku 15-24 lat – 21 pracowało. W stosunku do 2015 r. nastąpił wzrost omawianego wskaźnika w województwie podkarpackim o 3,6 pkt. proc.

Wskaźnik zatrudnienia 15-24 lat, średniorocznie 2015 vs. 2020 w proc.

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	15 - 24 LAT	
	2015	2020
	W PROC.	W PROC.
POLSKA	26,0	28,4
DOLNOŚLĄSKIE	27,1	30,6
KUJAWSKO-POMORSKIE	28,5	29,7
LUBELSKIE	19,0	24,5
LUBUSKIE	23,0	27,5
ŁÓDZKIE	27,5	31,2
MAŁOPOLSKIE	25,3	28,7
MAZOWIECKIE	28,1	27,8
OPOLSKIE	26,5	30,5
PODKARPACKIE	17,1	20,7
PODLASKIE	24,4	28,6
POMORSKIE	30,2	29,8
ŚLĄSKIE	25,6	29,0
ŚWIĘTOKRZYSKIE	27,2	26,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	20,9	24,8
WIELKOPOLSKIE	33,2	33,6
ZACHODNIOPOMORSKIE	22,6	24,8

Dane średnioroczne, GUS, BDL.

Wskaźnik zatrudnienia w grupie 15 – 24 lat, średniorocznie 1995 – 2020, w proc.



Dane średnioroczne, GUS, BDL.

STOPA BEZROBOCIA WG BAEL

W Polsce stopa bezrobocia wg BAEL ogółem wyniosła w 2015 r. 7,5%. W 2020 r. zmniejszyła się do 3,2% (spadek o 4,3 pkt. proc.). W województwie podkarpackim z 11,7% spadała do 4,3% tj. o 7,4 pkt. proc. Dla osób w wieku produkcyjnym stopa bezrobocia BAEL w Polsce zmniejszyła się z 7,7% do 3,3 tj. o 4,4 pkt. proc. W województwie podkarpackim stopa BAEL dla przedziału wieku produkcyjnego również spadła o 7,4 pkt. proc.

Stopa bezrobocia BAEL wg województw (w proc.)

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	OGÓŁEM		W WIEKU PRODUKCYJNYM	
	2015	2020	2015	2020
	W PROC.	W PROC.	W PROC.	W PROC.
POLSKA	7,5	3,2	7,7	3,3
DOLNOŚLĄSKIE	7,0	3,2	7,1	3,3
KUJAWSKO-POMORSKIE	8,0	3,1	8,1	3,1
LUBELSKIE	9,3	5,7	9,6	5,8
LUBUSKIE	6,3	0,0	6,6	0,0
ŁÓDZKIE	7,7	3,1	7,9	3,1
MAŁOPOLSKIE	7,2	2,7	7,3	2,7
MAZOWIECKIE	6,4	3,4	6,6	3,6
OPOLSKIE	6,5	2,8	6,7	2,8
PODKARPACKIE	11,7	4,3	11,9	4,5
PODLASKIE	6,9	2,8	7,2	2,9
POMORSKIE	6,6	3,1	6,8	3,3
ŚLĄSKIE	7,2	2,7	7,3	2,8
ŚWIĘTOKRZYSKIE	10,1	4,4	10,4	4,6
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	9,4	3,1	9,7	3,2
WIELKOPOLSKIE	5,8	1,8	6,0	1,9
ZACHODNIOPOMORSKIE	7,5	3,3	7,6	3,5

Dane średnioroczne, GUS, BDL.

Stopa bezrobocia BAEL wg przedziałów wieku. Z wysokim wskaźnikiem aktywności zawodowej i poziomem zatrudnienia, mierzonym wskaźnikiem zatrudnienia osób do 24 roku życia – koreluje stopa bezrobocia BAEL osób w wieku 15-29 lat (dostępne dane średnioroczne) jako ostatni miernik sytuacji osób młodych na rynku pracy. Stopa bezrobocia jest odwrotnie proporcjonalna do współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia.

Jak zamieszczono w poniższej tabeli w okresie 5 lat (w przedziale 15-29 lat) odnotowano spadek stopy bezrobocia BAEL w Polsce o 7,1 pkt. proc. W województwie podkarpackim również odnotowano spadek o 17 pkt. proc. Jest to znaczny spadek, nawet przyjmując pewną korektę estymacji danych z próby na populację generalną, wynikającą z przyjętego przez GUS przedziału ufności. Spadek stopy bezrobocia BAEL dla województwa podkarpackiego w latach 2015–2020 zawierał się w granicach od 17,4 pkt. proc. do 16,6 pkt. proc. Wartości te wyznaczają górną i dolną granicę przedziału ufności.

Stopa bezrobocia BAEL wg wieku (w proc.)

STOPA BEZROBOCIA BAEL	POLSKA		WOJ. PODKARPACKIE	
	2015	2020	2015	2020
	W PROC.	W PROC.	W PROC.	W PROC.
ogółem	7,5	3,2	11,7	4,3
15-29	14,2	7,1	26,5	9,5
30-39	6,1	2,8	9,8	0,0
40-49	5,7	2,2	7,7	0,0
50 i więcej	5,5	2,1	5,5	0,0

Aktywność Ekonomiczna, dane średnioroczne, stopa bezrobocia wg wieku, odczyt 1. VI. 2021 r., GUS, BDL.

Stopa bezrobocia BAEL 15-29 lat wg województw i wieku (w proc.)

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	15-29 LAT		15-29 LAT		GRANICE PRZEDZIAŁÓW UFNOŚCI			
	2015	2020	2015	2020	2015	2020	2015	2020
	W PROC.	W PROC.	W. PRECYZJI	W. PRECYZJI	DOLNA	DOLNA	GÓRNA	GÓRNA
POLSKA	14,2	7,1	2,2	4,5	13,6	6,5	14,8	7,7
DOLNOŚLĄSKIE	12,4	7,5	9,8	20,5	10,0	4,5	14,8	10,5
KUJAWSKO-POMORSKIE	13,4	6,1	7,9	18,6	11,3	3,9	15,5	8,3
LUBELSKIE	21,0	14,3	6,0	13,4	18,5	10,5	23,5	18,1
LUBUSKIE	13,6	0,0	11,6	0,0	10,5	0,0	16,7	0,0
ŁÓDZKIE	13,4	6,3	7,9	22,4	11,3	3,5	15,5	9,1
MAŁOPOLSKIE	13,5	6,6	7,6	20,7	11,5	3,9	15,5	9,3
MAZOWIECKIE	12,0	7,6	8,1	10,1	10,1	6,1	13,9	9,1
OPOLSKIE	12,0	0,0	8,0	0,0	10,1	0,0	13,9	0,0
PODKARPACKIE	26,5	9,5	6,4	15,4	23,2	6,6	29,8	12,4
PODLASKIE	13,4	0,0	9,5	0,0	10,9	0,0	15,9	0,0

POMORSKIE	11,6	7,0	8,7	16,2	9,6	4,8	13,6	9,2
ŚLĄSKIE	12,3	6,0	7,7	14,6	10,4	4,3	14,2	7,7
ŚWIĘTOKRZYSKIE	20,6	11,1	6,4	12,0	18,0	8,5	23,2	13,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	17,5	0,0	7,8	0,0	14,8	0,0	20,2	0,0
WIELKOPOLSKIE	10,9	4,3	8,7	18,9	9,0	2,7	12,8	5,9
ZACHODNIOPOMORSKIE	15,5	0,0	9,4	0,0	12,6	0,0	18,4	0,0

Dane średnioroczne, GUS, BDL.

Stopa bezrobocia osób młodych jest najwyższa w przedziale 15-29 lat. Wskaźnik bezrobocia młodzieży wg danych średniorocznych (9,5%) pozostaje wyższy niż ludności w wieku produkcyjnym (4,5%). W porównaniu do 2015 r. stopa bezrobocia BAEL dla osób w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 7,4 pkt. proc.

ZMIANY W AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ OSÓB MŁODYCH WG DANYCH EUROSTATU

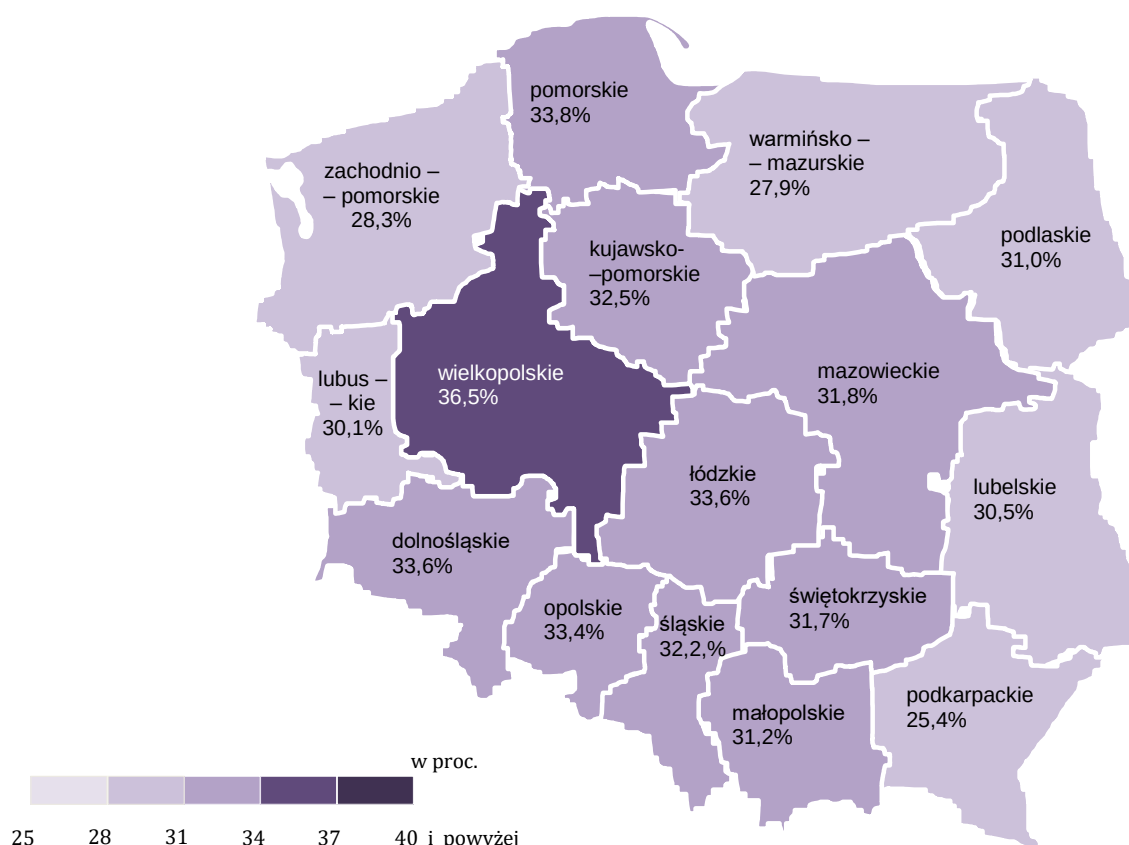
Wśród różnorodnych informacji zamieszczonych w bazach danych Eurostatu znajduje się **WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ**. Porównujemy dwa wybrane lata tj. 2015 r. do 2020 r. – ostatni rok, dostępny w zbiorach. Przedziały czasowe zostają zestawione z danymi dla różnych obszarów terytorialnych: województwa podkarpackiego, Polski i średniej dla 27 krajów UE – dla osób młodych będących w wieku 15-24 lat.

WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ 15-24 LAT	WZROST – IN PLUS SPADEK – IN MINUS	2015	2020
	PKT. PROC.	W PROC.	W PROC.
27 KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ	minus 1,1	38,8	37,7
POLSKA	minus 1,0	32,8	31,8
PODKARPACKIE	minus 2,6	28,0	25,4

Źródło: EURES, odczyt 2 VI 2021 r.

Rozkład współczynnika aktywności zawodowej wg danych EUROSTATU w poszczególnych województwach – prezentuje poniższa mapa.

Współczynnik aktywności zawodowej średniorocznie, 15-24 lat, 2020 rok, w proc.

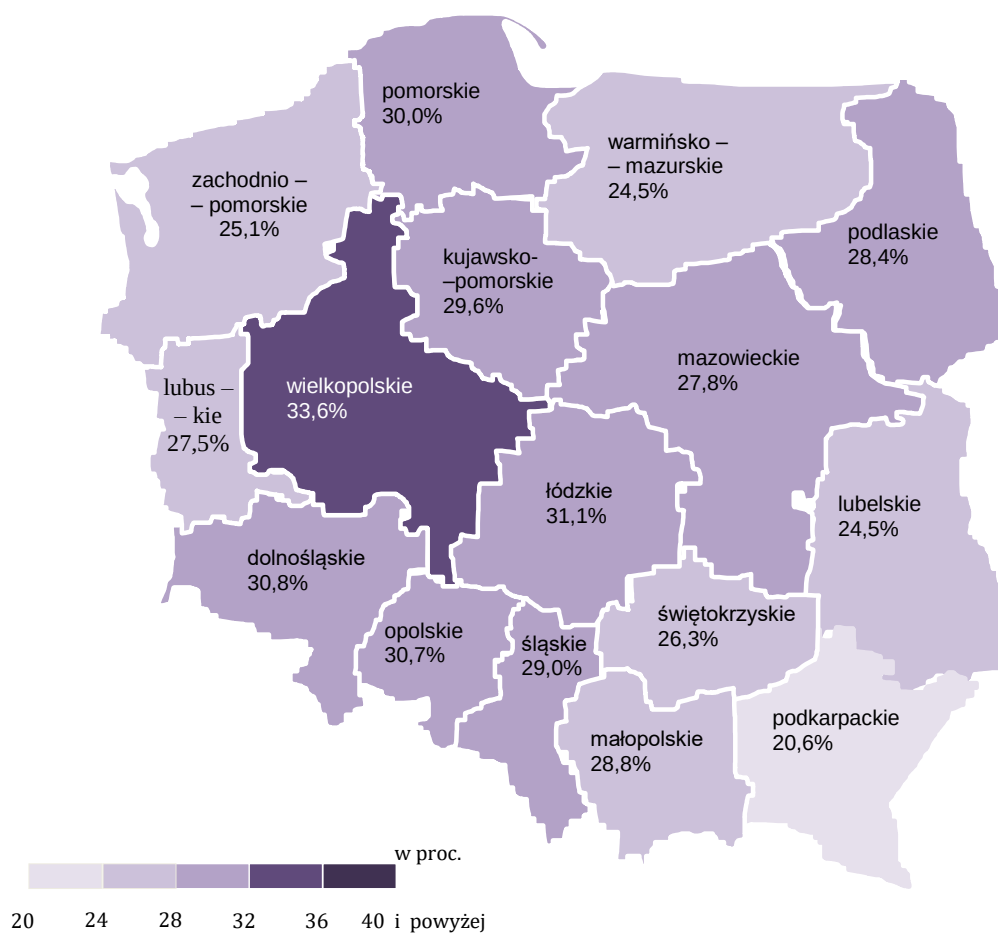


Kolejnym wskaźnikiem zawartym w bazach Eurostatu jest **WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA** – obliczony dla grupy osób młodych w wieku od 15 do 24 lat.

WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA 15-24 LAT	WZROST – IN PLUS SPADEK – IN MINUS	2015	2020
	PKT. PROC.	W PROC.	W PROC.
27 KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ	plus 1,1	30,3	31,4
POLSKA	plus 2,4	26,0	28,4
PODKARPACKIE	plus 3,3	17,3	20,6

Źródło: [Employment rates by age and regions], odczyt 2 VI 2021 r.

Wskaźnik zatrudnienia średniorocznie, 15-24 lat, 2020 rok, w proc.

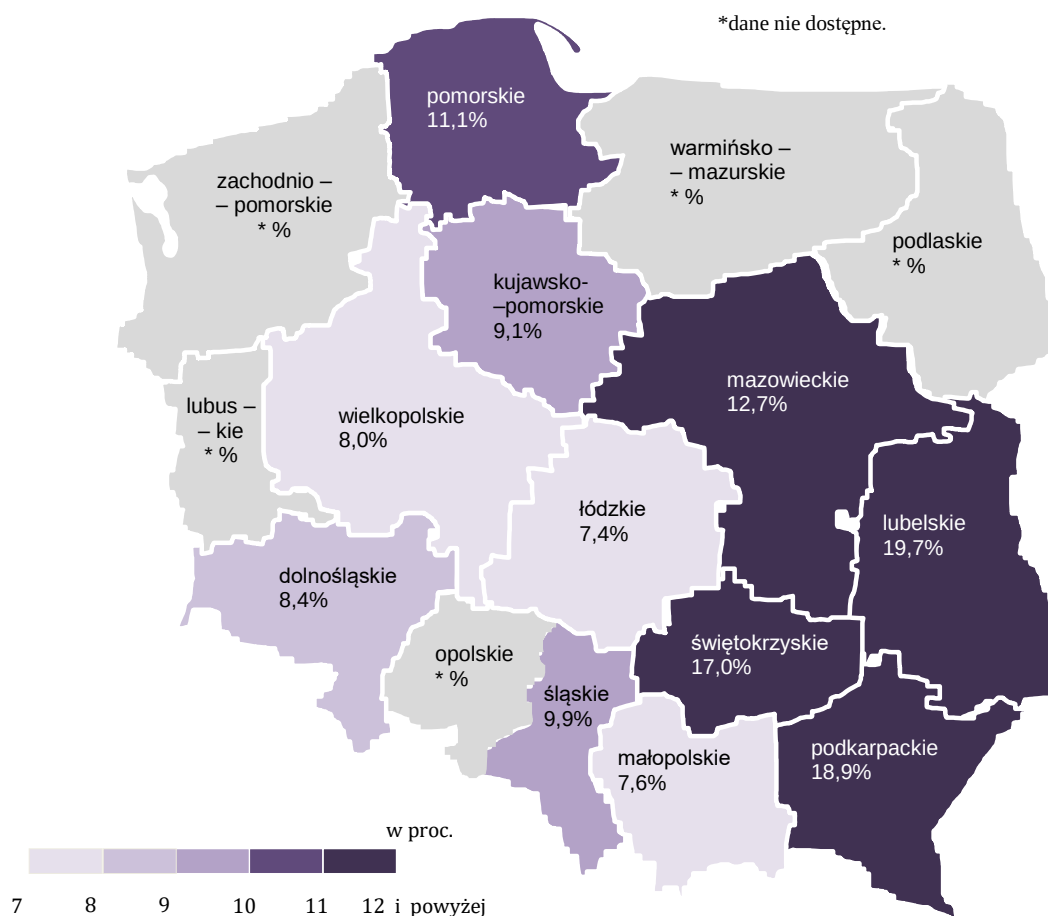


STOPA BEZROBOCIA EUROSTAT. Jednym z głównych wskaźników rynku pracy jest stopa bezrobocia. Na poniższym zestawieniu zaprezentowano stopę bezrobocia zawartą w bazach danych europejskiego urzędu statystycznego (na podst. danych BAEL – Labour Force Survey).

STOPA BEZROBOCIA LFS 15-24 LAT	WZROST – IN PLUS SPADEK – IN MINUS	2015	2020
	PKT. PROC.	w proc.	w proc.
27 KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ	minus 4,9	21,8	16,9
POLSKA	minus 10,0	20,8	10,8
PODKARPACKIE	minus 19,5	38,4	18,9

Źródło: [Unemployment rates by age and regions], 2. VI. 2021 r.

Stopa bezrobocia średniorocznie, 15-24 lat, 2020 rok, w proc.



AKTYWIZACJA BEZROBOTNYCH DO 30. ROKU ŻYCIA

Dla grupy osób bezrobotnych w wieku 18–30 lat, zgodnie z zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawodawca przewidział różnorodne formy aktywizacji zawodowej. W poniższym zestawieniu zamieszczono aktywne formy promocji zatrudnienia w okresie 2015 i 2020 roku w województwie podkarpackim.

AKTYWNE FORMY PROMOCJI ZATRUDNIENIA W GRUPIE BEZROBOTNYCH DO 30 LAT

FORMY AKTYWIZACJI	OSOBY, KTÓRE UKOŃCZYŁY DANĄ FORMĘ AKTYWIZACJI		OSOBY, KTÓRE PODJEŁY PRACĘ PO UKOŃCZENIU DANEJ FORMY AKTYWIZACJI		EFEKTYWNOŚĆ	
	2015	2020	2015	2020	2015	2020
Szkolenia	2 713	381	1 498	270	55,2	70,9
Stáže	10 776	3 831	8 838	3 274	82,0	85,5
Przygotowanie zawodowe dorosłych*	4	0	2	0	50,0	---
Prace interwencyjne	1 055	1 295	907	1 266	86,0	97,8
Roboty publiczne	498	309	413	292	82,9	94,5
Prace społecznie użyteczne	124	20	23	1	18,5	5,0
Zakończyły określony w umowie	725	1 010	637	981	87,9	97,1

okres prowadzenia działalności gospodarczej**						
Zakończyły zatrudnienie w ramach refundacji pracodawcy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy***	258	613	201	551	77,9	89,9
Otrzymały bon na zasiedlenie****	342	1 028	258	1 012	75,4	98,4
Usługi poradnictwa indywidualnego	6 719	3 014	3 990	1 961	59,4	65,1
Szkolenie umiejętności poszukiwania pracy	117	3	30	0	25,6	0,0

MRPiPS-01 zał. 6 – Formy wsparcia klientów urzędów pracy.

*Pominięto z powodu niewielkich wartości liczbowych.

**Osoby, które prowadziły działalność gospodarczą 3 m-ce po zakończeniu umowy.

***Pracowały 3 m-ce po zakończeniu umowy.

****Podjęły pracę w wyniku skorzystania z bonu na zasiedlenie.

Aktywizacja dotyczyła następujących form promocji zatrudnienia realizowanych przez powiatowe urzędy pracy w 2020 r. w województwie podkarpackim:

- **staże** – zatrudniono 3274 z aktywizowanych 3831 osób bezrobotnych w wieku od 18 do 30 lat (wzrost efektywności w stosunku do 2015 r. o 3,5 pkt. proc.),
- **usługi poradnictwa indywidualnego** – zatrudniono 1961 bezrobotnych z 3014 bezrobotnych w wieku od 18 do 30 lat, które rozpoczęły analizowaną formę aktywizacji (wzrost wskaźnika efektywności w stosunku do 2015 r. o 5,7 pkt. proc.),
- **prace interwencyjne** – zatrudniono 1266 z 1295 aktywizowanych osób bezrobotnych 18–30 lat, którzy ukończyli opisywaną aktywną formę. Nastąpił wzrost efektywności w stosunku do 2015 roku o 11,8 pkt. proc.,
- **wzrost zainteresowania tzw. bonami na zasiedlenie** – osoby podejmujące pracę po otrzymaniu bonu w 2015 roku to 258 osób, w 2020 roku to 1012 osób bezrobotnych w wieku 18–30 lat. Wzrost wynikał również z większej ilości osób aktywizowanych tj. z 342 w 2015 roku do 1028 bezrobotnych w wieku 18-30 lat w 2020 roku. Nastąpił wzrost efektywności tej formy o 23,0 pkt. proc.
- **założenie przez osoby młode działalności gospodarczej** – osoby, które prowadziły działalność przez 3 miesiące po okresie obowiązkowym, zawartym w umowie z PUP tj. 981 bezrobotnych w wieku 18-30 lat w stosunku do 1010 bezrobotnych od 18 do 30 lat, którzy ukończyli minimalny okres prowadzenia działalności. Nastąpił wzrost efektywności w stosunku do 2015 roku o 9,3 pkt. proc.,

- wzrost utrzymanych **działalności gospodarczych** do 3 miesięcy od daty zakończenia umowy dla 2015 roku – 637 bezrobotnych w stosunku do 981 bezrobotnych w 2020 roku,
- wzrost funkcjonujących miejsc pracy w wyniku **refundacji pracodawcy** kosztów zatrudnienia bezrobotnego, czyli wydatków związanych z utworzeniem nowego stanowiska pracy. W stosunku do 2015 r. odnotowano wzrost efektywności o 12,0 pkt. proc,
- **roboty publiczne** – zatrudniono 292 bezrobotnych z 309 aktywizowanych, będących w wieku od 18 do 30 lat, którzy ukończyli opisywaną aktywną formę (wzrost efektywności w stosunku do 2015 r. o 11,6 pkt. proc.),
- **szkolenia** – zatrudniono 270 bezrobotnych z 381 aktywizowanych od 18 do 30 lat, które ukończyły analizowaną formę (wzrost efektywności w stosunku do 2015 r. o 15,7 pkt. proc.).

NAJSKUTECZNIEJSZE FORMY WSPARCIA W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ZATRUDNIENIOWEJ WŚRÓD OSÓB BEZROBOTNYCH W WIEKU 18-30 LAT

W okresie 2020 r. najskuteczniejszymi formami wsparcia i aktywizacji zawodowej dla grupy osób bezrobotnych w wieku 18–30 lat były następujące formy aktywne:

- bon na zasiedlenie – 98,4% osób podjęło pracę w wyniku otrzymania bonu,
- prace interwencyjne – 97,8% osób pracowało do 3 miesięcy po zakończeniu umowy,
- działalność gospodarcza – 97,1% osób nadal prowadziło działalność do 3 miesięcy po zakończeniu umowy,
- roboty publiczne – 94,5% osób pracowało do 3 miesięcy po zakończeniu umowy,
- refundacja pracodawcy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy – 89,9% osób było zatrudnionych u danego pracodawcy do 3 miesięcy po zakończeniu refundacji,
- staże – 85,5% osób było zatrudnionych u danego pracodawcy do 3 miesięcy po zakończeniu stażu.

Poza analizowaną efektywnością warto zwrócić uwagę na wartości liczbowe w poszczególnych kategoriach.

W porównaniu do 2015 roku największy wzrost liczby osób zatrudnionych nastąpił w przypadku bonu na zasiedlenie (wzrost o 754 osób), prac interwencyjnych (wzrost o 359), refundacji udzielonych pracodawcy (wzrost o 350 osób) i pożyczek udzielonych bezrobotnym na otworzenie własnej działalności gospodarczej (wzrost o 344 osoby).

PODSUMOWANIE

W niniejszym opracowaniu zawarto wartości liczbowe charakteryzujące sytuację osób bezrobotnych w wieku od 18 do 30 roku życia na rynku pracy w województwie podkarpackim, które stanowią kategorię pozostającą w szczególnej sytuacji na rynku pracy od dnia 1 stycznia 2015 roku według definicji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 2004 r. (z późn. zm.)

Na pierwszym planie występuje znaczny spadek stopy bezrobocia wśród osób młodych i wzrost wskaźnika zatrudnienia. Spadek stopy bezrobocia Eurostat został odnotowany zarówno dla Polski jak i dla województwa podkarpackiego.

Efektywna aktywizacja wynika z wieku czynników. Osoby młode są w znacznym stopniu w porównaniu do innych grup bezrobotnych „podatne na zatrudnienie” i otwarte wobec innowacyjnych form aktywizacji czy promocji jak najtrwalszego zatrudnienia. Niedawno ukończyły edukację, co oddziałuje na ich korzyść, biorąc pod uwagę możliwość zastosowania różnorodnych form szkolenia (w systemie dziennym lub zaocznym). Szkolenia są z reguły skuteczniejsze niż w przypadku osób w wieku produkcyjnym lub starszych pozostających bez stałego zatrudnienia. Dla osób wyróżnionych ze względu na inne cechy demograficzne oraz zmienne zależne i niezależne – pozostają do zastosowania inne metody aktywizacji.

Młodzi często korzystają z szeregu usług i instrumentów rynku pracy, z zainteresowaniem przyjmują trafne działania, co niejednokrotnie umożliwia im zdobycie brakujących atutów – takich jak doświadczenie zawodowe, umiejętność pracy zespołowej, nabycie brakujących kwalifikacji (certyfikatów) lub umiejętności prezentacji z zastosowaniem najnowszych technik i osiągnięć marketingu. Działania te powodują wzrost szansy na satysfakcjonującą pracę i w dalszej perspektywie – kontynuację rozwoju zawodowego.

Wszystkie aktywne działania realizowane na rynku pracy przyczyniają się do łagodzenia negatywnych skutków bezrobocia i wpływają na minimalizację liczby bezrobotnych i innych osób pozostających bez zatrudnienia.

Obserwujemy, że poszczególne formy aktywne są popularne wśród osób młodych, zainteresowanych różnorodnymi możliwościami subsydiowanego zatrudnienia. Wzrasta również zatrudnienie w ramach podjęcia działalności gospodarczej, która nie jest subsydiowana ze środków publicznych (fundusz pracy). Pomocne okazują się być dla promocji zatrudnienia w tej grupie tzw. bony służące do podjęcia zatrudnienia w nowym miejscu zamieszkania, które są szczególnie przydatne dla osób posiadających zawody, na które występuje popyt w dużych ośrodkach miejskich.

Niesłabnącym zainteresowaniem cieszą się również klasyczne formy wsparcia takie jak staże, prace interwencyjne i roboty publiczne, adresowane już do innej części osób młodych, często nie posiadających umiejętności poszukiwanych na rynku.

Szkolenia, przeniesione z funduszu pracy do krajowego funduszu szkoleniowego i EFS służą minimalizacji negatywnych skutków przedwczesnego opuszczania edukacji przez osoby młode, które powinny zdobyć jak najlepsze wykształcenie. Przez interwencję środków publicznych następuje przeciwdziałanie przełożeniu złej sytuacji materialnej rodziców na pauperyzację dzieci. Bieda nie powinna być przyczyną braku rozwoju talentów. Drugim założeniem systemu szkoleń poza obowiązkową edukacją jest to, aby młodzież, gdy nie ma już innych możliwości uczestniczenia w zwykłym systemie edukacji, mogła rozwinać swoje umiejętności w specjalnościach poszukiwanych na rynku, co dotyczy również dobrych praktyk – uzupełnienia lub aktualizacji już posiadanych kwalifikacji zawodowych.

Motorem gospodarek tzw. „wschodzących” czy „rozwijających się” są osoby młode, o wysokich kwalifikacjach zawodowych. Podejmowane działania są przyczyną ograniczenia bierności zawodowej, czy pozostawania bez pracy w dłuższym czasie przez młodych, dla których w przypadku zatrudnienia po ukończeniu edukacji – aktywność zawodowa zmienia się w produkcyjną, czyli najbardziej pożądaną z perspektywy rozwoju gospodarczego.